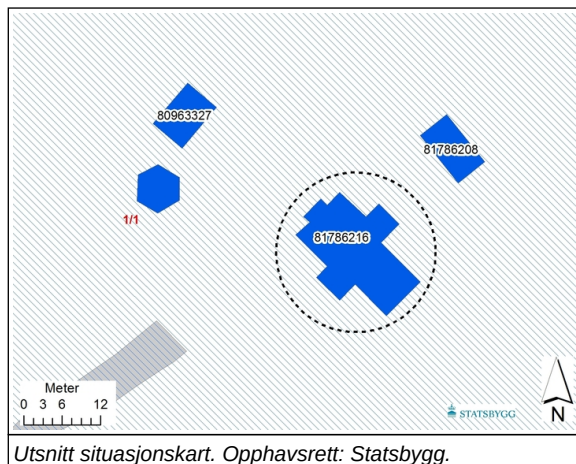

BYGNING 3703 Kafeybygning m/bolig, Rohdeløkken

Kompleks 1624 BYGDØ KONGSGÅRD

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG ØST
GAB nr:	81786216
Gnr/bnr:	1/1
Oppført:	1874
Byggherre:	Kong Karl Johan
Arkitekt:	Ukjent
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Serveringssted
Regulering:	Regulert: Oslo kommune - Reguleringsplan for Bygdø kongsgård og folkepark, datert 17.02.2012.
Vernestatus:	Kulturmiljø fredet etter kulturminneloven §20 17.2.2012 Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bygningen er utvidet flere ganger med en stor ombygging i 1960 til dagens situasjon og med flere tilbygg fra 1980-tallet. Mellom kafeen og boligdelen er det en fjellskrent som gir en nivåforskjell på en etasje.

BOLIGDEL

Ytterveggene i den eldste delen av boligen fra 1874 er laftet og panelt utvendig med liggende panel av nyere dato i første etasje og stående staffpanel i andre etasje, trolig fra 1914. Tilbygg mot vest, som tidligere var inngang, er i bindingsverk, mens nåværende inngang mot sør oppført i 1986 er både av mur og i bindingsverk. Alle vinduer ble skiftet i 1986; det samme ble inngangsdør. Boligdelen har saltak tekket med enkeltkrummet teglstein av eldre dato. Tilbygget mot nord har også saltak, men inngangspartiet i sør har valmet tak tekket med stålplater formet som takstein.

KAFÉDEL

Ytterveggene i kafédelen er i bindingsverk med vindusbånd for kontakt med uterommet. Kafédelen har valmet tak tekket med teglstein.

Sammendrag bygningshistorie

Rohdeløkken omfatter den nordøstre delen av Bygdø Kongsgård og ligger på den tidligere Hesselbergløkken eller Henningslyst som daværende oberst, senere generalmajor og kommandant, Henning Hesselberg byglset bort fra hovedgården i 1780 og senere kjøpte eiendomsretten til. Kong Karl Johan kjøpte løkken sammen med den tilgrensende Thulstrupløkken i 1819. Da han i 1837 kjøpte hovedgården fra staten for å anlegge en offentlig park, gjenforenet han den med de to løkkene.

Området er rikt på spor etter hageanlegg med murer, veier og vegetasjon fra tiden før og etter at kong Karl Johan overtok eiendommen. Hesselbergløkken hadde herskabelig bebyggelse, et stort hageanlegg og landskapspark med gangveier, som kan ha vært utgangspunktet for Karl Johans folkepark. Den første som kongen lot bo på Rohdeløkken var generalkonsul Ernst Rohde, kongens fullmektig og økonomiforvalter, som stedet er oppkalt etter.

De fleste bygningene på Rohdeløkken ble revet eller auksjonert bort i 1838; de eneste bygningene som fikk stå var en husmannsstue og to mindre driftsbygninger, som alle ble revet i 1866. Rohdeløkken var én av totalt fem husmannsplasser som tilhørte hovedgården.

Anleggene på Bygdøy ble opparbeidet av gartner Amundsen tidlig i 1840-årene etter anvisninger av hoffsjefen, som fikk ordre og bevilgninger fra kongen i Stockholm. Opparbeidelsen av anlegget gikk under betegnelsen det nye anlæg. Det ble oppført en mindre kjøkkenbygning og en musikkpaviljong. Kammerherre Holst, som bestyrte området, fortalte stolt i sin beretning til kongen i 1866 at Det nye Anlæg mellem Oscarshall og Dronningbjerget blev aabnet paa Midsommerdagen i forrige Aar, til stor Glæde for Christiania Middelclasser, som især om Søndagerne benytte Anlægget til Udflugter. Andre kilder sier at serveringen startet opp i 1873. På meny fra dette året heter stedet "Ladegaardsøen - Anlegget mellom Oscarshall og Dronningbjerget".

Serveringen var hovedsakelig utendørs med 50 plasser, i 1880 omtalt som Schweitzeri. Det ble oppført en bolig for restauratøren, som flyttet inn i 1872. Inventaret til kafeen ble skaffet av kongsgården. Det var i en periode ikke adgang til å selge alkohol, og på 1920-tallet ble stedet drevet som affoldscafé.

Eldste del av nåværende hovedbygning ble oppført som husmannsstue eller arbeiderbolig for arbeidsformannen ved hovedgården i 1874 med materialer fra skogen i området. Huset var i tidstypisk sveitserstil inspirert av den svenske landbruksarkitekten C. H. Löfvenskiölds spesielle former. Huset hadde en tradisjonell plan med tre rom og inngang gjennom en liten overbygget veranda typisk for tiden.

Huset ble trolig bygget på med en etasje i 1914 med gjenbruk av den opprinnelige takkonstruksjonen. Kafépaviljongen er oppført i 1960 etter tegninger av arkitekt Johan B. Kløven, trolig med takstein fra Edvard Munchs Ekely. Mellombygget mellom boligdelen og kaféen ble oppført i 1986 etter tegninger fra Enerhaugen Arkitektkontor. Utvendig er bare noen få eldre bygningsdeler synlige: takkonstruksjonen med profilerte sperrer og med hanebjelker i gavlene, som trolig er gjenbrukt fra den opprinnelige bygningen da andre etasje ble bygget på i 1914.

Det drives fortsatt kafé på Rohdeløkken, som er Bygdøys eldste serveringssted som ennå er i drift. I dag (2012) har Norsk Folkemuseum bruksretten til stedet. Statsbygg er forvalter.

Kilder:
<http://www.norskfolkemuseum.no/no/Tilknyttede-Enheter/Bygdø-Kongsgård/Folkeparken/Rohdeløkken/>
Bygdø Kongsgård Boliger og driftsbygninger. Teknisk og historisk undersøkelse 2004, rapport utarbeidet av Multiconsult for Statsbygg.

BYGNING 3703 Kafeybygning m/bolig, Rohdeløkken

Kompleks 1624 BYGDØ KONGSGÅRD

Bygningshistorikk

1819	Kong Karl Johan kjøper Hesselbergløkken og Thulstrupløkken.
1837	Kong Karl Johan begynner etableringen av en folkepark etter europeisk mønster.
1865	En mindre kjøkkenbygning og paviljong åpnes som utfluktsted for Christianias middelklasse. Andre kilder sier at serveringen startet opp først i 1873.
1874	Eldste del av nåværende hovedbygning oppføres.
1914	Bygningen bygges på med en etasje og takkonstruksjonen gjenbrukes.
1960	Kafédelen oppføres etter tegninger av arkitekt Johan B. Kløven.
1986	Kafeen bygges om etter tegninger fra Enerhaugen Arkitektkontor ved arkitekt Robert Lorange. Blant annet ble et mellombygg etablert og kafeen fikk to separate innganger.
2009	Bygningen rehabiliteres.

Vern

Formål:	Formålet er å videreføre eksisterende kulturmiljøfredning. Kulturmiljøfredningens formål er "å sikre et unikt kulturmiljø på Bygdøy til kunnskap, opplevelse og bruk for allmennheten i dag og i framtida gjennom å ta vare på de kulturminnene, landskapstrekkene og naturverdiene som særpreger miljøet og vitner om området historie. Kulturminneverdiene i området er historisk knyttet til funksjonene kongelig sommerresidens, kongsgård med landbruksarealer, folkepark, friluftsområde til lands og til vanns, og museum."
Begrunnelse:	Sitert fra forskrift nr. 168 om fredning av Bygdøy kulturmiljø, Oslo 17.02.2012. Bygningen ligger innenfor området omfattet av kulturmiljøfredningen på Bygdøy vedtatt 17.02.2012 i henhold til kulturminneloven § 20.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Nordøstfasaden vender mot sjøen. Fra terrassen er det gangvei ned mot Frognerkilen. Opphavsrett: Statsbygg.

Adkomstveien er fra sørvest. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 3703 Kafeybygning m/bolig, Røhdeløkken

Kompleks 1624 BYGDØ KONGSGÅRD

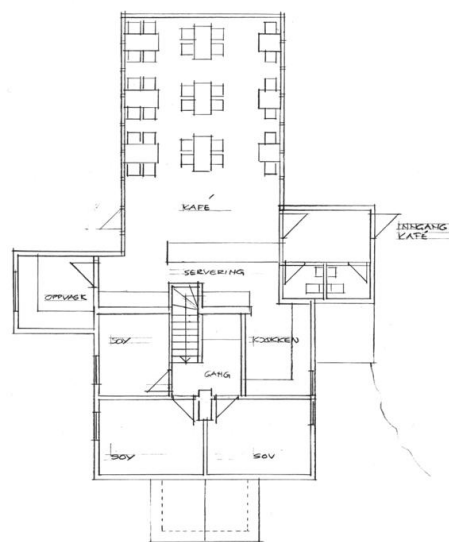
Boligdelen er i nordvestre fløy. Opphavsrett: Statsbygg.

Nordvestfasaden. Kafeen er til venstre og boligdelen til høyre. Opphavsrett: Statsbygg.

Kafeen har en stor terrasse med uteservering. Opphavsrett: Statsbygg.

Plan 1. etasje. Foto: 4B Arkitekter Opphavsrett: Statsbygg.